

Yüksel, E. Ş. (2024). Eleanor Coerr'in "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı çocuk eserinin yapısal ve eğitsel ilkeler çerçevesinde değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*, 9(1), 19-32.

Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi

E-ISSN: 2564-629X

Cilt/Volume 9 Sayı/Issue 1; Haziran/June 2024

Geliş/Received: 28.03.2024

Kabul/Reviewed: 9.05.2024

Original Research Article/Orijinal Araştırma Makalesi

Eleanor Coerr'in "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" Adlı Çocuk Eserinin Yapı, İçerik ve Eğitsel İlkeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Eylül Şerife YÜKSEL¹

Özet

Erken yaşlarda çocukların kitaplarla tanışması kitap okuma sevgisinin kazanılmasını destekleyeceği gibi çocuğun bilişsel ve duygusal gelişimine de yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda çocukların okuma bilincinin birtakım uyarılar tarafından desteklenmesi sözcük hazinelerinin gelişimini de etkilemektedir. Sözcük hazinesi gelişmiş bir çocuk istek, arzu, duygu ve düşüncelerini alıcıya daha rahat bir şekilde ifade etme becerisi kazanmaktadır. Okuma becerisinin gelişmesi için çocukların nitelikli çocuk edebiyatı ürünleriyle tanışmaları gerekmektedir. Nitelikli çocuk edebiyatı eserlerinin çocuğun bilişsel ve duygusal gelişimini olumlu yönde desteklemesi için taşıması gereken özellikler mevcuttur. Bu çalışmada Eleanor Coerr tarafından yazılan "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı eser biçimsel özellikler, yapı, içerik özellikleri ve eğitsel ilkeler bakımından incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimleyici analiz temel alınmıştır. Eleanor Coerr tarafından yazılan "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı çocuk edebiyatı eseri dış yapı (biçimsel) özellikleri kapsamında değerlendirildiğinde çocuk edebiyatı ürünlerinde aranan yapısal özelliklere uygunluk gösterirken içerik özellikleri ve eğitsel ilkeler bakımından yeterince uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatı eserleri, yapı özellikleri, içerik özellikleri, eğitsel ilkeler.

Evaluation of Eleanor Coerr's Children's Work Called "Sadako and the Thousand Paper Cranes" within the Framework of Structure, Content and Educational Principles

Abstract

Introducing children to books at an early age not only supports the acquisition of a love of reading, but also helps the child's cognitive and emotional development. At the same time, supporting children's reading awareness with certain stimuli also affects the development of their vocabulary. A child with an improved vocabulary gains the ability to express his wishes, desires, feelings and thoughts to the recipient more easily. In order to develop reading skills, children need to be introduced to quality children's literature products. There are features that qualified children's literature works must have in order to positively support the child's cognitive and emotional development. In this study, the work "Sadako and the Thousand Paper Cranes" written by Eleanor Coerr was examined in terms of formal features, structure, content features and educational principles. The study was based on descriptive analysis, one of the qualitative research methods. When the work of children's literature titled "Sadako and the Thousand Paper Cranes" written by Eleanor Coerr is evaluated within the scope of its external structure (formal) features, it is concluded that while it complies with the structural features sought in children's literature products, it is not suitable enough in terms of content features and educational principles.

Keywords: Children's literature, children's literature works, structure features, content features, educational principles.

¹ Araştırma Görevlisi, Başkent Üniversitesi, eylulyuksel@baskent.edu.tr, ORCID: 0009 0000 8135 7543

Giriş

Okuma, yazma becerisi gibi sonradan kazanılan bir beceridir. Okuma becerisi için zihinsel bir kavrama, öncelikle harfleri ardından sözcükleri tanıma, algılama, cümleler arasındaki ilişkiyi keşfedebilme gerekliliği ön plandadır. Bu nedenle okuma karmaşık bir süreç olarak kabul edilir. Karmaşık bir süreç olmasının yanı sıra dinamik bir süreç de olan okuma okurun ön bilgileri ile okunan metnin okur tarafından yeniden yorumlanmasıyla birlikte bir anlam üretimine dönüşmektedir (Akyol,2006; Logan,1997).

Türkçe öğretiminde öğrencilerin akıcı okuma becerisinin istendik boyutta kazandırılması ve okuma becerisinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Akıcı okuma becerisinin geliştirilmesi için hedef kitlenin okuma alışkanlığı kazanması gerekmektedir. Okuma alışkanlığı bir zorlama olmaksızın kişinin düzenli ve sistematik bir biçimde okuma eylemini gerçekleştirmesi olarak tanımlanabilir. Bir başka ifadeyle okuma alışkanlığı çocuğun temel okuma becerisinden itibaren okuma eylemine kendini güdümesi, kendisini ve çevresindeki olayları, olguları anlamlandırmak için okumayı araç olarak görerek bu aracı isteyerek kullanmasıdır (Gürcan, 1999).

Okuma alışkanlığı öğrencilerin imge dünyalarının gelişimine katkı sağlamasının yanı sıra eleştirel düşüncelerine, duygusal ve bilişsel gelişimlerine, yaratıcı düşüncelerine de katkı sağlamaktadır. Zihinsel ve duygusal gelişimlerinin yanı sıra gramatik açıdan ana dilinin yapısını fark etmelerine, sözcük hazinelerinin gelişmesine ve bu yolla kendilerini daha rahat ifade etme becerisi kazanmalarına yardımcı olmaktadır.

Okuma alışkanlığı kazanmış birey, davranışlarını ve çevresindekilerle iletişimini yönlendirir. Okuma alışkanlığı sosyal hayatta gerekli iletişim kurma becerilerinin kazanılmasına ve karşılaşılan duygusal durumu yönetebilme, çevresine tarafsız ve hoşgörülü bakabilme gibi yetilerin kazandırılmasına yardımcı olur (Karatay, 2018). Bireyin bu yetilere sahip olması ise okumanın alışkanlığa dönüşmesiyle doğrudan ilişkilidir. Çocuğun okumaya güdülenmesi ve bir zorlama olmaksızın kendi isteğiyle okuma eylemini gerçekleştirmesi için bilişsel gelişimine ve yaş seviyesine uygun kitaplar okuması gerekmektedir.

Bilişsel seviyeye uygun kitaplar hedef kitlenin imge dünyasını zenginleştirmektedir. İmge dünyası zengin olan çocuk hayal gücünü yaratıcı bir şekilde kullanabilir. Çocuğu seviyesine uygun kitaplarla tanıştırmak çocuğun empati kurma becerisini, yorumlama kabiliyetini de artırır. Dolayısıyla çevresindekilerle anlamlı etkileşimlerde bulunma, duygusal ve bilişsel gelişimini sağlama ve estetik zevk kazandırma bakımından dil ve görsellik boyutunda bir uyarıcı olan nitelikli çocuk edebiyatı eserlerinden yararlanılmalıdır (Neydim, 2003, s. 116; Sever, 2002; Şahin, 2014).

Çocukluk dönemini esas alan, çocuğa estetik zevk aşılamanın yanı sıra çocuğun hayal dünyasına uygun, içerik, dil ve anlatım yönünden çocuğun istek ve beklentilerine hizmet edebilen, çocuğa göreliliğin esas alındığı edebiyata "çocuk edebiyatı" denilmektedir. Bir başka ifadeyle, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, duygu, düşünce dünyasına uygun; çocuk gerçekliğini yansıtan; çocuğa göre içeriği yalın bir şekilde aktarılan; çocuğa okuma alışkanlığı kazandıran, estetik açıdan gelişmesine katkı sunan, çocuğu sağlıklı bir şekilde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatı olarak tanımlanır (Şirin, 2016). Dolayısıyla edebiyat, çocuğun gözlem ve yorumlama gücünü geliştirmeli, duygu ve düşünce dünyasını harekete geçirmeli, ana dilinin inceliklerini fark etmesine, milli ve ahlaki değerlerin sezdirilmesine ve yaratıcılığının beslenmesine yardımcı olmalıdır. Aynı zamanda çocuk edebiyatı eserleri dil becerileri olan anlama ve anlatma becerileri üzerinde de etkilidir (Aykaç, 2011; Baş, 2010; Yalçın, 2002).

Çocuk edebiyatı eserleri çocuğa göre olmayı gerektirmektedir. Çocuğa görelilik çocuğun ilgi, ihtiyaç, duygu ve düşünce dünyasına hitap etmeyi gerektirir. Çocuk edebiyatı, çocukların gelişimiyle doğrudan ilişkili olduğundan 'çocuk için' değil, 'çocuğa göre' nitelendirmesinde bulunulan ürünleri ön plana çıkarmaktadır (Güleryüz, 2013). Çocuğa göre olan eserler çocuğun

anlama ve anlatma becerilerini geliştirmeye, hayal dünyalarını geliştirmeye, evrensel değerler kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda çocuğa görelilik kavramının sınırları içerisinde yer alan metinler, çocukluğun ilk dönemlerinden itibaren çocukların bilişsel, duyuşsal, devinişsel gelişimlerini, yaratıcılıklarını desteklemek, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri kazandırmak gibi pek çok noktada işlevsellik gösterir (Demir, 2019).

Çocuğa göre olan nitelikli eserler çocuğun gelişimine uygun olmasının yanı sıra ilgi ve ihtiyaçlarına hitap edecek, dil ve anlatım açısından çocuğun bilişsel gelişimine paralellik gösterecek nitelikte olmalıdır. "Dil ve anlatımın temel ilkeleri ise yalınlık ve içtenliktir" (Şirin, 2012, s. 49). Dolayısıyla çocuk edebiyatı eserleri içerik bakımından anlaşılır, akıcı bir anlatımla oluşturularak okurun dikkatini çekmelidir. Aynı zamanda dilin güçlü kullanımı çocuk edebiyatı türlerinin en belirgin özelliklerindedir (Şimşek, 2002).

Sever'e (2006) göre; çocuk edebiyatı eserlerinin görsel ve dilsel açıdan sahip olması gereken özelliklerinin yanı sıra düşünce ve duygu boyutunda istendik etkiyi oluşturması için de sahip olması gereken birtakım özellikler mevcuttur. Bu özellikler tasarım (dış yapı) özellikleri, içerik ve içerik özellikleri ve eğitsel ilkeler olarak üç başlık çerçevesinde ele alınabilir. Tasarım özellikleri hedef kitlenin ilgisini çekecek nitelikte olmalı ve çocuğun merak dürtüsünü harekete geçirmelidir. Tasarım özellikleri bağlamında Sever'in (2006) sınıflandırması temel alındığında nitelikli bir çocuk edebiyatının tasarım özellikleri: boyut, kâğıt, kapak, cilt, sayfa düzeni, harfler ve resimler olarak 6 ana başlıkta toplanır.

Çocukların ilgilerinin kitaplara yönelebilmesi için çocukluk döneminin ilk evrelerinde farklı boyutlarda kitaplar kullanılmalıdır. Çocuk kitaplarının boyutlarındaki farklılık, hedef kitlenin büyük ve küçük kavramının zihninde somut hale gelmesine yardımcı olacağı gibi kitaba olan ilgilerinin sürekliliğine de yardımcı olur (Sever, 2006). Dolayısıyla eserin boyutu çocukların fiziksel özelliklerine uygun olarak tasarlanmalı ve çocuğun taşıyamayacağı nitelikte olmamalıdır.

Çocuk edebiyatı eserlerinde kullanılan kâğıdın kalitesi kitabın görselliği açısından önem arz etmektedir. Çocukların kitaba gereken özeni göstermeleri için kitaplar yırtılmayan, kolay yıpranmayan, kirlenmeyen ve göze zarar vermeyen nitelikte olmalıdır (Sever, 2006). Bunun yanı sıra çocuk edebiyatı eserlerinde kullanılan kâğıtların mat olması da önemli bir olgudur (Demiray, 1975). Çocuk edebiyatı eserlerinin kapakları ise çocukta içerik hakkında merak uyandıracak ve okuma isteğini kamçılacak şekilde tasarlanmalıdır.

Çocuk edebiyatı eserlerinde sayfa düzeni, kitaptaki yazı, resim, rakam, fotoğraf gibi etmenlerle uyumlu ve bütünlük içerisinde olmalı ve hedef kitlede okuma, izleme isteğini uyandıracak şekilde bir düzene sahip olmalıdır, Aynı zamanda tasarım açısından estetik olmanın yanı sıra sanatsal açıdan bir değer taşıması da gerekmektedir (Sever, 2006; Şirin, 2012, s. 43).

Harflerin büyüklük ve küçüklüğü çocukların bilişsel gelişimine uygun olacak bir puntoya sahip olmalıdır. Çocuk edebiyatı kitaplarında harfler okul öncesi dönemde 20,22,24 punto büyüklüğe sahip olmalıdır. Harfler çocuğun okuma akışını engelleyici bir niteliğe sahip olmamalıdır (Sever, 2006).

Çocuk edebiyatı eserlerinde resimler, kitabı tamamlayacak olan önemli unsurlardan biridir. Resimler hem içerik özelliklerine hem de biçimsel özelliklere paralellik göstermelidir. Bu bağlamda metnin bütünlüğüne uygun olmalıdır. Resimler çocukların bilişsel gelişimlerine göre farklılıklar gösterebilmektedir. 2-3 yaş arasındaki çocuklara uygun olan kitaplardaki resimler genel olarak çizgi ve renklerle çocuklara nesnelere ve kavramları tanıttak bir nitelikli olmalı ve görsel boyutta çocukların zihinlerinde kavramsallaştırma işlevine göre tasarlanmalıdır. 4-5 yaşındaki çocuklar için tekerleme, bilmece gibi dilsel örüntülerin yanında masal, şiir, hikâye gibi anlatılarla da tanışmasına ortam hazırlayacak nitelikte olmalıdır. 9-10 yaşından itibaren çocuk kitaplarında resim oranları azaltılmalıdır (Sever, 2006).

Nitelikli çocuk kitaplarındaki resimler çocukların yaratıcılığını geliştirecek bir niteliğe sahip olmakla birlikte imge dünyalarının gelişimine katkı sağlar. İmge dünyası gelişmiş bir çocuğun düşünce ve duygu dünyası da gelişir. Bu bağlamdan hareketle düşünsel ve duygusal

açından gelişen çocuk yaşının gerçekliğine uygun hayaller kurar. Bu gerçekliğe uygun hayaller kurabilmesi için resimler bir nesneyi, durumu doğrudan aktarmak yerine çocuğun hayal gücünü de harekete geçirecek bir niteliğe sahip olmalıdır.

Çocuk edebiyatı eserlerinde konu, hedef kitlenin istek, ihtiyaç ve beklentilerini karşılar bir niteliğe sahip olmalıdır. Konu duygu ve düşünce aktarımına yardımcı olan bir araç özelliği göstermektedir. Metinde ele alınan konu metnin yazınsal değerini belirlemez. Önemli olan, sanatçının düşünce dünyasında oluşturduğu biçimdir (Sever, 2003).

İzlek (Tema) ise kitabın okurdaki karşılığıdır. Konunun sanatçı tarafından nitelikli bir şekilde oluşturulması temanın aktarım gücünü arttıracak bir işleve sahip olmalıdır. Bununla birlikte çocuk edebiyatı eserleri bir plana bir başka ifadeyle mantıksal tutarlığa sahip olmalıdır. Eserde olaylar ilginç ve merak uyandıracak şekilde işlenmelidir (Canlı & Aslan, 2018). Bu durum çocuk okurun ilgisinin canlı kalması ve kitabın devamını merak etmesi için önemlidir.

İleti, sanatçının çocuk okura duygu ve düşüncelerini aktarmasıdır. Bir başka ifadeyle çocuk okurda oluşturulmak istenen temel duyarlılık, iletilmek istenen asıl düşüncedir. Çocuk, sanatçının yaş ve bilişsel seviyesine uygun olarak tasarladığı kurguyu görsel ve dilsel düzenlemelerle bir anlama dönüştürür (Sever, 2006).

İnsan yaşamı ve ilişkileri bir çevre içerisinde sürdürülür. Çocuk edebiyatı eserlerinde kahramanların çevresiyle, dış etmenlerle olan etkileşimi önemli yaşantı kaynağıdır (Sever, 2006, s. 51).

Özetle konunun niteliği yazarın özgünlüğüne ve yorumlama becerisine bağlıdır. Bu özgünlük, çocuğun kendi yaratıcılığını, düş kurma becerisini harekete geçirmesine ortam hazırlayabilir. Çocuklara her zaman hayatın gerçekliğiyle örtüşmeyen üst dereceden olumlama yapılmamalıdır. Aynı zamanda olumlu konuların işlenmesinin yanı sıra bazı zamanlarda çocukların olumsuzlukları fark etmesinin de sağlanması gerekmektedir (Oğuzkan, 2001).

Çocuk edebiyatı eserleri ideolojik yönelimlerden uzak olmalı, herhangi bir duyguyu doğrudan aktarmaya çalışmamalı, evrensel değerlere sahip olmalı ve çocuğu akılcı düşünmeye yönlendirici bir nitelikte olmalıdır (Demircan, 2006). Evrensel değerlerin yanı sıra ahlaki değerlerin ve kültürel kazanımın da aktarıcısı olan çocuk edebiyatı eserleri bu aktarımı karakterler aracılığıyla sağlar.

Çocuk edebiyatında karakter, biçim verilmiş kahramanların tamamını kapsayan bir kavramdır. Olay örgüsünün doğrudan içerisinde yer alan karakter "başkişi" veya "temel kişi" şeklinde adlandırılır. Çocuklar kahramanların özelliklerinden etkilenmeli ve kahramanın davranış ve düşüncelerini model olarak benimsemelilerdir (Sever, 2003). Bu ifadeden hareketle karakterler milli, ahlaki, evrensel değerlerin çocuklara aşılması/iletilmesi için bir aktarım görevi üstlenerek çocukların kişiliğini olumlu açıdan etkilemelidir.

Litetatürde "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı çocuk edebiyatı eseri üzerine yapı, içerik ve eğitsel ilkeler kapsamında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan Eleanor Coerr tarafından kaleme alınan "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı kitabın yapı, içerik ve eğitsel ilkeler kapsamında incelenmesi gerekli görülmüştür. "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı kitabın Mavi Balina Yayınları tarafından basılan ve Ahmet Bora Pekiner tarafından çevrilen 2022 yenilenmiş baskısı incelenmiştir. Eserin araştırmacı tarafından seçilme sebebi uluslararası bir sitede çok satanlar listesinde yer almasından kaynaklanmaktadır (<https://www.amazon.com.tr/>).

Bu çalışmanın temel amacı; Eleanor Coerr tarafından kaleme alınan "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı kitabın yapı, içerik ve eğitsel ilkeler çerçevesinde çocuğa görelilik ilkesi kapsamında değerlendirilmesidir. Buradan hareketle çalışmanın alt problemleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

- Eserin dış yapı (boyut, kapak-cilt, kâğıt, sayfa düzeni, harfler) özellikleri nasıldır?

- Eser, yapı ve içerik (konu, çatışma, plan, izlek, karakterler, dil ve anlatım, iletiler) özellikleri bakımından nasıldır?
- Eğitsel İlkeler kapsamında eserin çocuğa uygunluk gösterme durumu nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmanın araştırma modeli nitel olarak belirlenmiştir. Nitel araştırmalar, metin analizleri kullanarak verileri betimleme, temalara göre analiz etme ve bulguları daha geniş anlamda yorumlamayı sağlamaktadır (Creswell, 2020, s. 21).

Verilerin Analizi

Bu araştırmanın verileri betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak incelenmiştir. Betimsel analizin amacı elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılmakta, özetlenmekte ve yorumlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 224). Eser; dış yapı özellikleri, yapı, içerik ve eğitsel ilkeler çerçevesinde incelenmiştir. Bu kategorilerin belirlenmesinde Sever'in (2006) çalışmasından yararlanılmıştır. Betimsel analizin kullanıldığı çalışmalarda doğrudan alıntılara yer verilmesi geçerlik için önemli görülmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Verilerin güvenilirlik ve geçerliliği için doğrudan alıntılar sayfa numaralarıyla birlikte italik olarak verilmiştir. Verilerin alt kategorileri aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

1. Biçimsel Özellikler

a. Boyutlar, b. Kâğıt, c. Kapak-Cilt, d. Sayfa Düzeni, e. Harfler, f. Resimler.

2. İçerik Özellikleri

a. Konu (a.1 Çatışmalar), b.Tema, c. Plan, d. İzlek, e. Dil ve Anlatım, f. İletiler.

3.Yapı Unsurları

a. Olay Örgüsü, b.Zaman, c. Mekân, d. Bakış Açısı, e. Karakterler.

4. Eğitsel İlkeler

Araştırma/İnceleme Nesnesi

Eleanor Coerr tarafından yazılan "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı kitabın Mavi Balina Yayınları tarafından basılan ve Ahmet Bora Pekiner tarafından çevrilen 2022 yenilenmiş baskısı incelenmiştir.

Bulgular

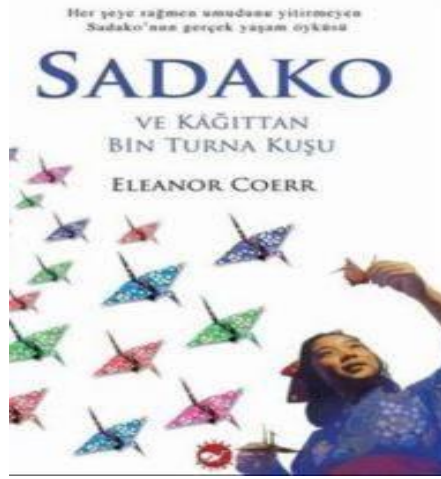
Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu Adlı Çocuk Kitabının Dış Yapı (Biçimsel) Özellikleri Bakımından İncelenmesi

Boyutlar: Kitabın boyutları 19,5 X 13,5 cm şeklinde ayarlanmıştır. Bu boyutlar çocuk edebiyatı eserleri için uygunluk göstermektedir. Kitap hacim ve ağırlık bakımından bir çocuğun taşıyabileceği şekilde tasarlanmıştır.

Kapak-Cilt: Eserin üzerinde yer alan resim, kitabın konusu ve adıyla paralellik göstermektedir. Kitabın ana karakteri olan Sadako'nun resminin yanı sıra karakterin kültürüne ait olan origami sanatından yararlanılarak yapılmış kâğıttan renkli turna kuşlarına yer verilmiştir. Kitabın ön kapağında yer alan "Her şeye rağmen umudunu yitirmeyen Sadako'nun gerçek yaşam öyküsü" yazısı çocuğun merak duygusunu harekete geçirecek niteliktedir. Dolayısıyla çocuğun merakını güdüleyecek ve kitabın içeriği hakkında çıkarsamalarda

bulunmasına yardımcı olacak niteliktedir. Kitabın arka kapağındaki yazı, içerik hakkında bilgi vermektedir. Bu bağlamda içerik hakkında fikir sahibi olunması açısından beklentiyi karşılar niteliktedir. Cilt sağlamdır ve kolay yıpranmaya müsait değildir. Kitap sırttan tutkal yardımıyla yapıştırılmıştır. Kitabın sırt kısmında kitap ve yazar adı yer almaktadır.

Özetle, “Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu” adlı eser kapak tasarımı açısından uygun özellikler göstermektedir

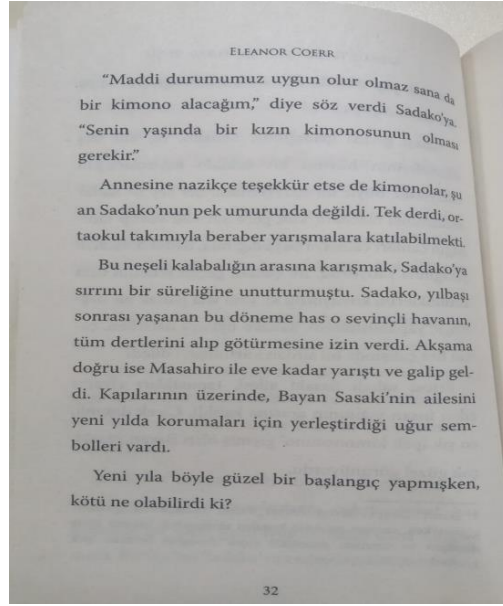
Şekil 1. Kitabın kapağı

Kâğıt: Kitabın kâğıdı mat ve üçüncü hamur kâğıttandır. Resimler siyah-beyaz olarak çizilmiş olup sayfanın tamamını kaplayacak niteliktedir. Eserde yer alan resimler realist resimlerden oluşmuş olup bölümdeki atmosferi salt destekleyici şekilde tasarlanmıştır. Resimlerde arka plan daha silik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum resimleri ileti ve anlatım açısından güçsüzmekte ve resimler mekân-karakter ilişkisi bakımından zayıflık göstermektedir. Dolayısıyla görsel uyarıların hedef kitlenin sanatsal duyarlılığını geliştirmeye hizmet edemediği ve estetik derinliğine sahip olmadığı düşünülebilir.

Şekil 2. Görsel uyarılara dair örnekler

Sayfa Düzeni: Sayfaların kenar boşlukları göz hareket alanı bırakacak şekilde oluşturulmuştur. Sağ ve sol boşluklar 2 cm olarak ayarlanırken alt boşluk 3 cm olarak ayarlanmıştır (Bk. Şekil 3).

Şekil 3. Kenar boşluğu

Eser, resim ve metin açısından incelendiğinde görsellerin metinden daha yoğun olduğunu söylemek mümkündür. Kitap 10 yaş ve üzeri çocuklar için uygun görüldüğünden dolayı resim-yazı bakımından bir eksiklik oluşturmayacak niteliktedir.

Harfler: Eserde harfler 14 punto olarak ayarlanmıştır. Bu bağlamda okunabilirlik açısından yaş grubuna uygunluk göstermektedir.

Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu Adlı Çocuk Kitabının Eğitsel İlkeler Bakımından İncelenmesi

Çocuk edebiyatı eserleri çocuk okurun **bilişsel** ve **duyuşsal** becerilerini geliştirmek, çocuklara bilişsel, duyuşsal, toplumsal anlamda yetkinlik kazandırmak açısından önemli araçlardır. Çocuk okurlar kahramanlarla özdeşim kurarak karakterin karşılaştığı problemlere çok yönlü bakmayı, alternatif çözüm yolları bulmayı öğrenirler. Bununla birlikte karakterlerle özdeşim kurma durumu, çocuklara yaşamın içerisinde yer alan problemlerle yalnızca kendilerinin karşılaşmadığını, engellerin yaşamın bir parçası olduğunu öğretmesi açısından da önemlidir.

Dolayısıyla kitaplardaki karakter seçimleri çocuğun bilişsel, duyuşsal ve ruhsal gelişimini destekleyecek nitelikte olmalı ve çocuğa kazandırılması gereken evrensel değerleri sezdirmelidir.

Kitapta ana karakterin, düşünce dünyasında empati kurma becerisini destekleyecek nitelikte bulguya yer verilmiştir.

"Sadako odasına döndüğünde düşünceliydi. Hasta ve kimsesiz olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal etme çalıştı." (s.53)

"Annem benim yüzümden ne büyük ıstıraplar çekti." diye düşündü. (s.74)

İncelenen eser bağlamında evrensel değerlere karşıtlıklık oluşturacak kurguya rastlanmamıştır. Aynı zamanda insan dışı canlılara yaklaşım açısından da duyarlılık kazandıracak nitelikte bir olay örgüsünün varlığından söz etmek mümkündür. Bu bağlamda eserin, değer aktarımı kapsamında eğitsel yönü olduğu düşünülmektedir.

"Örümceği avucuna alıp dikkatle dışarı attı."(s.15)

Çocuk edebiyatı eserlerinden çocukların hayal gücünü besleyerek yaratıcı düşünme becerisi kazandırması beklenmektedir. Dolayısıyla çocukların kurguyu yaratıcı bir şekilde tamamlayabilmeleri için kurgusal yaratımlara olanak tanınması gerekmektedir. İncelenen eserde, çocukların kurguyu tamamlayabilecekleri boşluklara yer verilmemiştir. Eser gerçek bir yaşam öyküsünü temel aldığı için karakterin salt gerçekliğini aktarmaktadır. Bu nedenle eserin genelinde yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesi ve çocuğun kendi gerçekliğini oluşturması/yaratıcı düşünmesi hususunda yetersizlik olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte incelenen eser, savaşın yıkıcılığına dikkat çekerek çocuk okurlara barış, huzur, iyilik gibi soyut kavramları içselleştirmelerini sağlamaya çalışmaktadır. Karakterlerin toplumsal ve evrensel değer yargılarını benimseme, ahlaki değerleri içselleştirme kapsamında eserin duyuşsal anlamda eğitici yönü olduğu düşünülebilir. Ancak Sadako ve Kenji adlı karakterlerin Lösemiye yakalanması, Kenji ve Sadako'nun "*artık bana Tanrılar bile yardım edemez*"(s.51)

"Keşke ölüm düşüncesini tamamen kafamdan atabilsem."(s.73)

"Bitkin bir halde başını salladı.Yarın...Yarınlar,Sadako'ya öylesine uzak geliyordu ki..."(s.76) gibi düşüncelere sahip olmaları kitabın genelini kaplayan olumsuz atmosfer duyuşsal açıdan çocuk gerçekliğine yeterince uygun görülmemektedir.

İncelenen eserde herhangi bir akıl dışı, korkutucu bir varlık ve olaya rastlanmamıştır. Aynı zamanda eserde çocuğun anlamlandıramayacağı ideolojik ve dini aşılmalara yer verilmemiştir yalnızca Japon kültürünü ve tarihini tanıtmak söz konusudur.

Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu Adlı Çocuk Kitabının İçerik Özellikleri Bakımından İncelenmesi

Konu: Eserde, Sadako'nun koşucu olma hayali ve Lösemi olduğu gerçeğiyle yüzleşerek iyileşeceğine dair inancı ele alınmıştır. Ancak Sadako eserin sonunda ölmüştür. Bu kayıp durumu çocuğun bilişsel ve duygusal gelişimini yeterince destekleyecek nitelikte görülmemiştir. Umut ve bu umuda bağlı inancın eserin sonunda işlevsiz kalması çocuğun duygusal gelişimine zarar verici nitelikte görülebilmektedir. Kurgunun genelinde yoğun hüznün atmosferinin hâkim olduğu söylenebilir. Dolayısıyla eser konu bağlamında çocuğun hayal dünyasını güçlendirecek niteliğe yeterince uygunluk göstermemektedir.

Çatışmalar:

Çocuk edebiyatı eserlerinde çocuklar karakterlerle özdeşim kurarak kurguya dahil olurlar. Eserlerdeki çatışmalar çocukların empati kurma becerisini geliştireceği gibi problem çözme, karar verme, eleştirel düşünme becerilerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla çocuğun dikkatinin kitaba çekilmesi için çatışmalar önemli unsurlardır. Hiroşima'ya atılan atom bombasının çerçevesinde işlenen konuda dolaylı olarak savaşın yıkım ve hasarlarına dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Eserde kişinin kendisiyle çatışması,kişi-toplum çatışması, kişi-kişi çatışması ve kişi-olağanüstü öge arasında bir çatışmadan söz etmek mümkündür.

Kişinin Kendisiyle Çatışması

Sadako hastalığından dolayı gündelik hayatında yapabildiği eylemleri yerine getirememektedir. Bunu üzerine kendisiyle çatışma yaşar.

"Turna bile katlayamıyorum, dedi kendi kendine.Gerçekten de bir kamlumbağaya dönüştüm!"Gözlerine karanlık çökmeden tüm gücüyle katlamaya çalıştı." (s.74)

Kişi-Kişi Çatışması:

Başkarakter Sadako atom bombasında yâd edilenlerin öldüğü 6 Ağustos gününü, anma töreni yerine karnaval olarak ifade ettiğinden dolayı annesi ile çatışma yaşamaktadır. Çatışmanın başlıca sebebi Sadako'nun milli benlik farkındalığının yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

Annesi Sadako'ya sert sert bakıp artık on bir yaşındasın, seçtiğin kelimelere dikkat etmen gerekir!" diye azarladı onu." (s.10)

Sadako ve ailesi, büyüklerini anmak için sunakların bulunduğu yerde toplanırlar. Sadako babannesini anma töreninde dua etmek yerine dikkatini başka yönlere çevirir. Bunun üzerine babasıyla arasında çatışma yaşanır.

"Bakışlarını tavana çeviren Sadako babaannesinin ruhunun sunağın içinde dolanıp dolanmadığını merak etti."(s.12)

"Sadako-san!" diye sertçe uyardı onu Bay Sasaki." (s.12)

6 Ağustos günü ölenlerini yâd etmek için Japon halkı Anıt Parkı'nın önünde toplanır. Sadako ve arkadaşı Şizuko atom bombasının şehirlerine düştüğü gün üzerine konuşurlar. Sadako o günü yaşamamasına rağmen yaşamış gibi Şizuko'ya anlatır. Bunun üzerine Sadako ve arkadaşı arasında çatışma yaşanır.

"Bunu hatırlamana imkân yok ki." dedi Şizuko hayretle,"o zaman daha bebektin."(s.20)

"Eh, hatırlıyorum ama!" dedi Sadako inatla. (s.20)

Bay ve Bayan Sasaki Sadako'nun Lösemi hastalığına yakalandığını öğrenir.Sadako hastalığından dolayı fiziksel olarak güçsüz düşmüştür ve ailesinin uyarıda bulunacağı şımarıklıklar yapamaz. Bunun üzerine Bay ve Bayan Sasaki arasında çatışma yaşanır.

"Sadako artık terbiyeli bir kız." dedi Bay Sasaki.(s.66)

"Bunu nasıl söylersin!" diye bağırdı Bayan Sasaki, "Yerinde duramayan eski Sadako 'mu istiyorum ben!" (s.66)

Kişi-Olağanüstü Öge Çatışması

Sadako'nun tedavi gördüğü hastanede tanıştığı arkadaşı Kenji de Sadako gibi Lösemi hastasıdır.Sadako Kenji'yi iyileşeceğine dair motive etmeye çalışır. Bunun üzerine Kenji ve Sadako arasında çatışma yaşanır.

"Turnaları duymuştum." dedi Kenji cılız sesiyle "ama artık çok geç, bu saatten sonra bana Tanrılar bile yardım edemez." (s.51)

Sadako hastalığının ilerlediğini fiziksel yorgunluğundan anlar ve ne zaman iyileşeceğine dair umutlansa ölüm düşüncesi zihnine yerleşir.Bunun üzerine çatışma yaşanır.

"Dikkatini ne zaman başka bir şeye verse, ölüm düşüncesi sinsice geri dönüyordu." (s.73)

Kişi-Toplum Çatışması

Eser kişi-toplum çatışması çevresinde değerlendirildiğinde, kitabın kurgusunu oluşturan Hiroşima'ya atom bombasının atılması olayı başka bir toplumla çatışmanın varlığının göstergesidir.

Hiroşima'ya Atom bombasının atıldığı gün ile ilgili Sadako'nun yanlış kelime kullanması üzerine Babanın "korkunç gün" olarak bahsetmesi ve Sadako'nun kullandığı yanlış kelimedenden dolayı babanın kızına kızması kişi-toplum çatışmasına örnek gösterilebilir.

"Annesi Sadako'ya sert sert bakıp artık on bir yaşındasın, seçtiğin kelimelere dikkat etmen gerekir!" diye azarladı onu.

... arkadaki verandada oturan Bay Sasaki,"Annen doğru söylüyor diye seslendi. Sadako-san daha saygılı olmalısın. O korkunç günde babaanneni de kaybetmiştik!" (s.10-11)

"Atom bombası- ona yıldırım da derlerdi- Hiroşima'yı bir çöle çevirmişti. Sadako bu ürkütücü fotoğraflara bakmak istemiyordu." (s.18)

Sadako'nun dini bir ritüel sırasında sorduğu soru, töre ile çatışma bağlamında değerlendirilebilir.

"Babaannesinin ruhunun sunağın içinde dolanıp dolanmadını merak etti.

"Sadako-san!" diye sertçe uyardı onu Bay sasaki."(s.12)

İzlek: Metnin ana teması; içinde bulunulan olumsuz koşullarda korku ve yılgınlığa kapılmadan savaşmak insanı güçlü kılar şeklindedir. Konu ve izlek arasında doğru orantılı bir ilişki mevcuttur.

Plan: Eserde tanrısal bakış açısıyla anlatım yapılmıştır. Mantıksal açıdan gerçekliğe uygunluk gösteren eserde olay örgüsünde sapmalara rastlanmamıştır. Gereksiz ayrıntıya girilmemiştir.

İletiler: Eserdeki asıl amaç öğüt vermek olmamakla birlikte Hiroşima Patlaması ile ilgili farkındalık ve duyarlılık oluşturmaktır. Bu duyarlılık, Sadako karakterinin patlamaya bağlı olarak radyasyon kaynaklı hasta olmasıyla güçlendirilmiştir.

Ana ileti: İçinde bulunulan koşullarla cesur bir şekilde savaşmak ve bu koşullar karşısında yılmamak insanı güçlü kılar.

Dil ve Anlatım: Eserdeki cümleler nettir. Dille iletilenler kısa ve öz olarak iletilmektedir. Bu açıdan bakıldığında 10 yaş ve üzerinin anlamlandırması ve algılamasına uygunluk gösterecek niteliktedir. Duru, akıcı ve açık bir dil kullanılmıştır. Eserde söz varlığının gelişmesini yardımcı olacak nitelikte deyimler kullanılmıştır.

"kulak asmak (s.18)

"aklından geçirmek" (s.23)

"hayrete düşmek" (s.26)

"altüst olmak." (s.33)

"kafası karışmak" (s.40)

"afallayıp kalmak." (s.53)

"bitkin düşmek (s.66)

Çocuksuluk ilkesi dile yansımaktadır. Sadako karakterinin *"Sence Kenji şu yıldız adacıklarından birinde midir?" (s.54)* sorusu çocuk gerçekliğine uygunluk göstermektedir.

Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu Adlı Çocuk Kitabının Yapı Unusurları Bakımından İncelenmesi

Olay Örgüsü:

Kitabın karakteri Sadako kardeşleri, anne ve babasıyla yaşamaktadır. Orta sınıf bir aileye mensup olan Sadako'nun hayali iyi bir koşucu olmasıdır. Okulda bir koşu turnuvasında koşarken rahatsızlanarak hastaneye kaldırılan Sadako Hiroşima'nın etkisiyle Lösemi olduğunu öğrenmiştir. Umutsuzluğa kapılan Sadako'ya hemşire Yasugana, kâğıtlardan bin turna kuşu yapan hastanın Tanrılar tarafından dileği yerine getirilir, efsanesini anlatmasına üzerine Sadako iyileşeceğine daha çok inanmaya başlayarak bu inançla her gün daha fazla turna kuşu yapmaya başlamıştır. Kendisi gibi Lösemi olan Kenji'nin ölümü umutlarını azaltmasına rağmen iyileşeceğini hala düşünmektedir. Birkaç ay içerisinde iyileşme belirtileri göstermesine rağmen Sadako hastalığa yenik düşmüştür.

Zaman:

Kitabın ön sözünde yer alan "1943 ile 1955 yılları arasında Japonya'da yaşamış olan küçük bir kızın gerçek öyküsüne dayanmaktadır" ibaresinden hareketle, eserin zamanı II.Dünya Savaşı sırasında Japonya'ya atılan atom bombasından sonraki on iki yıllık süreci kapsamaktadır. Eserde geri dönüşlere rastlanmamaktadır.Dolayısıyla olay örgüsü doğrusal bir çizgide ilerler.

Mekân:

Hem gerçek hem de kurmaca dünyayı kapsar. Eserde, Hiroşima şehri, Sadako ve ailesinin yaşadığı ev, hastane, Barış Parkı, sunakların bulunduğu büfe,doktor odası somut mekânları oluşturmaktadır.

Eserde soyut mekânlara sık rastlanmamaktadır. Yalnızca, Sadako'nun arkadaşı Kenji'nin ölümü üzerine "Sadako ay ışığıyla aydınlanmış gökyüzüne baktı. Sence Kenji,şu yıldız adacıklarından birinde midir?"(s.54) sorusundaki yıldız adacıkları soyut mekân olarak düşünülebilir.

Kitap mekân-çevre bağlamında incelendiğinde mekân betimlemelerine yoğun olarak rastlanmamaktadır. Bu durum çocuğun hayal gücü bağlamında olay örgüsünü zihninde canlandıramamasına sebep olabilir. Betimlemelerin eksikliği eser açısından olumsuz bir nitelik gösterdiği söylenebilir.

Karakterler:

Çocuk edebiyatı eserlerindeki karakterler çocuğa rol model/rehber olabilmeli ve evrensel-ahlaki değerleri benimsetebilmelidir. Eserde çok sayıda karaktere rastlanmamaktadır. Karakterler başlıca; Sadako, annesi, babası, kardeşleri, hemşire, aynı hastalığı taşıyan Kenji ve nadir olarak karşımıza çıkan iki arkadaşıdır. Karakterlerin ruhsal çözümlmelerine bakıldığında duygu durumları gerçekliğe uygunluk göstermektedir. Baş/temel karakter Sadako hariç diğer karakterlerin duygu durumları üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmamıştır.

İncelenen eserde kahramanların geçirmiş oldukları duygusal değişimler hedef kitlenin anlamlandırabileceği şekilde aktarılmıştır.

"iyileşeceğim,diye fısıldadı."Ve bir gün rüzgar kadar hızlı koşacağım" (s.67)

Başkarakterin umudu ve inancının tükendiği noktada ölümü kabullenmesi gibi duygusal değişimlerden söz etmek mümkündür.

"Keşke ölüm düşüncesini tamamen kafamdan atabilsem."(s.73)

"Bir kaplumbağadan farksızım ben!" diye bağırdı Sadako. (s.58)

"Tekrar uyandığında ailesi de odadaydı her zaman bir parçası olacağı o şefkat ve sevgi dolu çemberin içindeydi.Ölüm bile bunu değiştiremeyecekti." (s.76)

Karakterlerin aşırı duygusallığı eserde yoğun olarak görülmektedir.

Kenji iç geçirerek, çok da önemli değil, "diye devam etti, "nasıl olsa yakında öleceğim."(s.51)

"artık bana Tanrılar bile yardım edemez"(s.51)

"Bir kaplumbağadan farksızım ben!" diye bağırdı Sadako. (s.58)

"Keşke ölüm düşüncesini tamamen kafamdan atabilsem."(s.73)

"Annem benim yüzümden ne büyük ıstıraplar çekti." diye düşündü. (s.74)

"Bitkin bir halde başını salladı.Yarın...Yarınlar,Sadako'ya öylesine uzak geliyordu ki..." (s.76)

"Her zaman bir parçası olacağı o şefkat ve sevgi dolu çemberin içindeydi. Ölüm bile bunu değiştiremeyecekti." (s.76)

"Tavandan sarkan kuş sürüsüne baktı. Sadako turnaları izlerken kuşlar, pencereden içeri doğru esen sonbahar meltemiyle hışırdayıp sallandı. Sanki canlanmışlar ve açık pencereden dışarıya doğru süzölmeye başlamışlardı. Ne kadar da güzel ve hürdüler! Sadako, derin bir nefes aldı ve gözlerini kapadı. Artık son uykusuna dalmıştı."(s.76)

Bakış Açısı

Eserde tanrısal bakış açısıyla anlatım yapılmıştır.

"O gece Sadako bir süre uyumadı ve yatağında uzanıp o gün olup bitenleri birer birer akıldan geçirdi.Masahiro yanılıyor, diye düşündü."(s.23)

"Birkaç hafta mı! Bu,Sadako'nun kulağına yıllar gibi gelmişti."(s.37)

"...Sadako'nun yüreğini bir korku sarmaya başladı."(s.37)

"Sadako kendisini öylesine yalnız hissediyordu ki,cesaretini toplamak için daha fazla turna katladı."(s.46)

"Sadako odasına döndüğünde düşünceliydi. Hasta ve kimsesiz olmanın nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye çalıştı."(s.53)

Sonuç

Çocuk edebiyatı eserleri çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamaşının yanında hedef kitleye evrensel, milli ve ahlaki değerlerin kazandırılması için de araç olarak görölmektedir. Eser dış yapı özellikleri kapsamında değerlendirildiğinde sayfa düzeni, boyut, kapak/cilt, harfler açısından 10 yaş üzeri çocuklar için uygun görölmektedir ancak resimlerde arka plan daha silik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum resimleri ileti ve anlatım açısından güçsüzleştirmektedir. Aynı zamanda resimler mekân-karakter ilişkisi bakımından zayıflık göstermektedir. Eserdeki görsel uyaranlar olayı/durumu doğrudan aktarma işlevinde kullanılmıştır. Dolayısıyla görsel uyaranların estetik derinliğe sahip olmadığı düşünölebilir. Resimler doğrudan gerçekliğin salt yansıtıcısı olmamalı çizerin yorumlamasıyla yeniden yaratılmalıdır (Sever,2006).

Eser dil ve üslup bakımından değerlendirildiğinde 10 yaş ve üzeri okur için duru, akıcı ve açık bir dil kullanılmıştır. Aynı zamanda eserde söz varlığının gelişmesine yardımcı olacak nitelikte deyimler kullanılmıştır. Çeviri çocuk eserlerinde ileti ve akışı bozmadan yerelleştirmek okur ve eser açısından kolaylık sağlar (Baş & Biros,2019).

Eser, bilişsel beceriler kapsamında değerlendirildiğinde empati kurma becerisini destekleyici nitelikte bulgular mevcuttur. Aynı zamanda eserin evrensel değerlerin aktarımı konusunda uygun olduğu görölmektedir.

Eserin genelinde hedef kitlenin tamamlayacağı boşluklar/ kurgusal yaratımlar kapsamında yetersizlik olduğu söylenebilir. Bu durum çocuğun hayal dünyasını yeterince kullanamamasına sebebiyet verebilmektedir.

Metnin ortalarında geçen *"fakat soğuk ve buzlu bir şubat günü bunların hepsi altüst olacaktı.(s.33)"* cümlesi metinde raslantısallığı en aza indirgemek için kullanılmış bir ifade olarak gösterilebilir ancak karakterin gerek hastalık evresinde iyileşeceğine olan umudu gerekse turna kuşlarının bine tamamlanacağına olan inancı okur tarafından beklenen sonla bitme olgusunu zedelemektedir.

Çocuklar erken çocukluk döneminde kararlarını oluştururken gözlemlerden ve mantıksal sonuç çıkarmalardan, doğrudan yaşadıkları deneyimlere oranla daha çok yararlanırlar (Çevik & Müldür, 2021, s.1031). Çocuklar, çocuk edebiyatı eserlerindeki karakterlerle özdeşim kurarak kurguya dahil olurlar. Dolayısıyla çocuklar, karakterin yaşadığı duygusal ve fiziksel olumsuzlukları içselleştirebilmektedir. Eserde kurgunun beklenmedik bir sonla bitmesi, umutsuzluğun kurgunun geneline hakim olması, karakterlerin kitabın genelinde karamsar ruh

haline sahip olmaları hedef kitlenin duygusal gelişimini olumsuz açıdan etkilemesine sebep olabileceği düşünülebilir.

Özetle, Eleanor Coerr'ın "Sadako ve Kâğıttan Bin Turna Kuşu" adlı çocuk edebiyatı eseri biçimsel özellikler kapsamında değerlendirildiğinde 10 yaş ve üzeri okur için uygunluk gösterirken içerik özellikleri ve eğitsel ilkeler kapsamında yeterince uygun görülmemektedir.

Kaynakça

- Aykaç, M. (2011). *Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatı metinleriyle kurgulanan yaratıcı drama etkinliklerinin anlatma becerilerine etkisi* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Pegem Akademik Yayınları.
- Baş, B. (2010). Söz varlığının oluşumu ve gelişiminde çocuk edebiyatının rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 15 (27), 138-159.
- Baş, B., & Biros, Y. (2019). Çeviri çocuk edebiyatı eserlerinde yer alan değerler üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(4), 1095-1114. Doi:10.16916/aded.611462.
- Canlı, S., & Aslan, C. (2018). Çetin Öner'in "Gülibik" adlı çocuk romanının yapısal ve eğitsel ilkeler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 17(2), 812-833. Doi: 10.17051/ilkonline.2018.419306.
- Çevik, A., & Müldür, M. (2021). Çocuk edebiyatında genel çatışma türleri, çatışma çözme yöntemleri ve kuşak çatışması: uçurtmam bulut şimdi ve gökyüzünde balonlar örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 10(3), 1027-1048.
- Creswell, J.W. (2020). *Araştırma deseni*. Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Demiray, K. (1975). *Türkçe çocuk edebiyatı*. Milli Eğitim Basımevi.
- Demir, A. (2019). Çocuk edebiyatı ve yaratıcı düşünme. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 8(60), 1011-1024. Doi:10.7816/idil-08-60-07.
- Demircan, C. (2006). Tübitak çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27. Doi:10.17860/efd.85381.
- Gürçan, H. İ. (1999). *Okuma alışkanlığı ile kitap yayıncılığının kültürel iletişim ve teknolojisine bağlı sorunları karşısında Türkiye koşulları temelinde bir model önerisi* [Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Edge Akademi Yayıncılık.
- Karatay, H. (2018). *Okuma eğitimi kuram ve uygulama*. Pegem Akademik Yayıncılık.
- Logan, G. L. (1997). Automaticity and reading: perspectives from the instance theory of automatization. *Reading and Writing Quarterly*, 13(2), 123-146. Subscription number: 931203866.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Anı Yayıncılık.
- Neydim, N. (2003). *Çeviri çocuk edebiyatı*. Bu Yayıncılık.
- Sever, S. (2002). Çocuk kitaplarına yansıtılan şiddet milli eğitim temel yasası ve çocuk haklarına dair sözleşme bağlamında bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 25-37. Doi:10.1501/Egifak_0000000059.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat*. Kök Yayıncılık.

- Sever, S. (2006). *Çocuk edebiyatı öğretimi nasıl olmalıdır?* II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu (Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri) Kitabı 4-6 Ekim 2006 içinde (s. 41-56). Ankara/Türkiye.
- Şahin, G. (2014). Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran bir resim. *Turkish Studies*. 9(3), 1309-1324. Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6507>.
- Şimsek, T. (2002). *Çocuk edebiyatı kitabı*. Rengârenk Yayıncılık.
- Şirin, M. R. (2012). *Çocuk ve gençlik edebiyatı ders notları*. İstanbul.
- Şirin, M. R. (2016). Edebiyat ve çocuk edebiyatı, edebiyatın amacı ve işlevi. *Türk Dili Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı Özel Sayısı* (s.12-31).
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Akçağ Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.